

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA
2010. október 19. 14:00

I.

Időtartam: 20 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

Az **I. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **20 perc**, ebben a részben a **középsiskolai atlasz**, illetve egyéb segédeszköz **nem használható**. Az idő letelte után a **megoldott feladatlapot adja át a felügyelő tanárnak!**

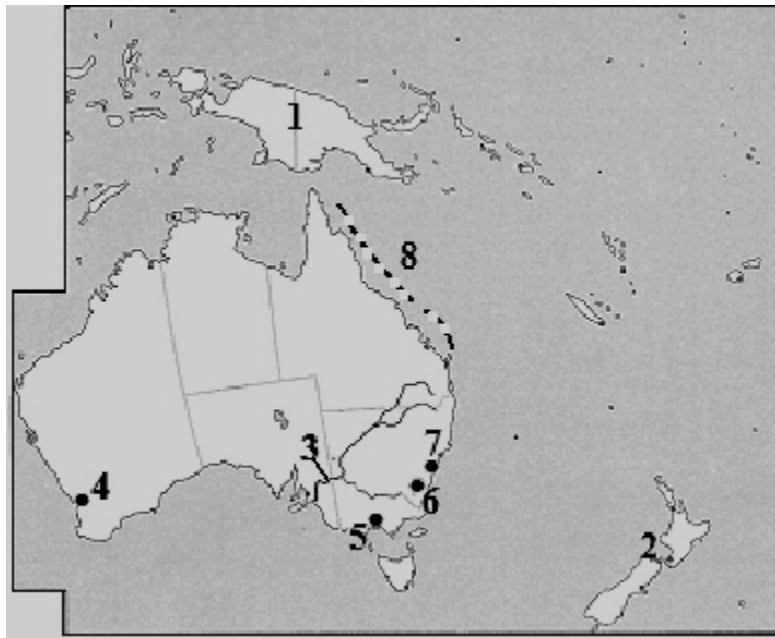
A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrészre pontot nem kaphat.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe** semmit **ne írjon!**

1. rész

A feladatlap-rész megoldásához atlasz nem használható!

1. Tanulmányozza a térképvázlatot, majd oldja meg a feladatot!

a) Mely földrajzi helyeket jelölik a térképvázlatba írt számok? Írja a topográfiai fogalmak nevét a sorszám utáni pontozott vonalra!

1.(sziget)
2.(ország)
3.(folyó)

3 pont	
--------	--

b) Mely városokat jelölik az alábbi számok?

4.
5.
6.
7.

4 pont	
--------	--

c) Nevezze meg a 8-as számmal jelölt sajátos képződményt!

.....

1 pont	
--------	--

8 pont	
---------------	--

2. Mely folyó partján fekszenek az alábbi városok? Írja a folyó nevét a városok neve után a vonalra!

1. Gyula:

2. Sárospatak:

3. Balassagyarmat:

4. Makó:

5. Hatvan:

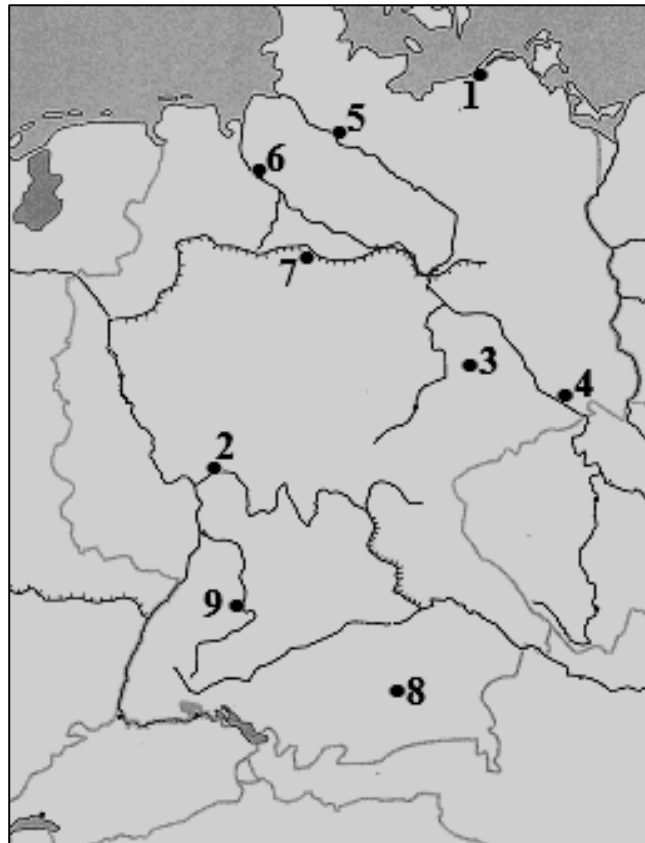
6. Szentgotthárd:.....

7. Kazincbarcika (Berente):.....

8. Lábatlan:.....

8 pont	
---------------	--

3. Tanulmányozza a térkép vázlatot, majd oldja meg a feladatot!

Nevezze meg a térkép vázlatban számokkal jelölt városokat!

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

9 pont	
---------------	--

<i>A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám:</i>	<i>25 pont</i>	
---	----------------	--

Feladat sorszáma	Maximális pontszám	Elért pontszám
1.	8	
2.	8	
3.	9	
I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor	25	
ÖSSZESEN		

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor		

javító tanár

jegyző

Dátum: Dátum:

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2010. október 19.

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA
2010. október 19. 14:00

II.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

A **II. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **100 perc**. Ebben a részben a megoldáshoz használhatja a **középiskolai atlaszt**. Amennyiben indokolt, **használjon zsebszámológépet**, de a feladatlapban minden esetben **tüntesse fel a megoldás menetét is**. Ha szükséges, használhat körzőt és vonalzót is.

A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrésze pontot nem kaphat.

Mindig a feltett kérdéseknek megfelelően válaszoljon! Az elvártnál több válasz (pl. kettő helyett három példa megnevezése) nem jár többletponttal.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe** semmit **ne írjon!**

2. rész*A feladatlap-rész megoldásához atlasz használható!***1. Mely fogalmakra vonatkoznak az egyes megállapítások? Írja a meghatározások elé a megfelelő fogalom betűjelét! Nem tud minden fogalmat elhelyezni.**

Fogalmak:

a) vonalas aránymérték	f) méretarány
b) Baktérítő	g) nagy méretarányú térkép
c) izobár	h) Ráktérítő
d) földrajzi fokhálózat	i) színfokozatos ábrázolás
e) kis méretarányú térkép	j) szintvonal

- 1. Azonos tengerszint feletti magasságú pontokat összekötő görbe.
- 2. A magasság emelkedésével és a tengerszint feletti magasság növekedésével egyre sötétebb árnyalatú színeket használ.
- 3. Megmutatja hányszor kisebb az ábrázolt terület a térképen, mint a valóságban.
- 4. Rajzban fejezi ki a kisebbítés mértékét.
- 5. Kis területet nagy részletességgel ábrázol.
- 6. A nyári napfordulón ide érkeznek merőlegesen a napsugarak.

6 pont

2. Olvassa el a történetet, majd oldja meg a feladatot!

Két nagyvállalat vezetői videokonferencián szeretnének tárgyalni a vállalatok egyesüléséről. Tudjuk, hogy az egyik vállalat székhelye New Yorkban, a másiké Moszkvában van. Mindkét vállalat vezetője ragaszkodik ahhoz, hogy a tárgyalás az ottani idő szerint 10 és 16 óra között legyen. Teljesíthető-e a vezetők kérése? *Válaszát számítással és szöveges megfogalmazással is indokolja, teljes pontszámot csak ebben az esetben kaphat.*

Válasz:

A számítást itt végezze!

Indoklás:

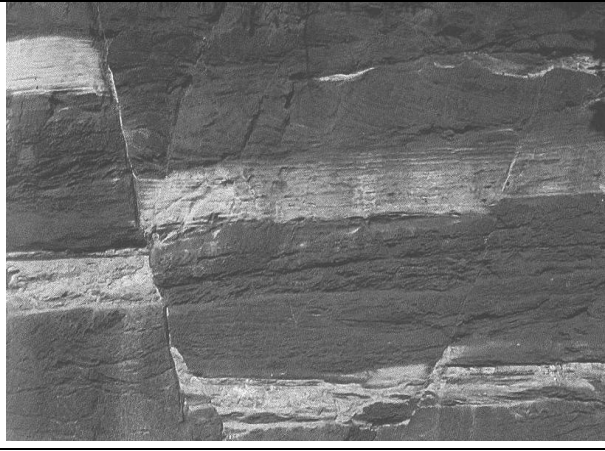
.....

.....

5 pont

3. Oldja meg a kőzetburokkal kapcsolatos feladatokat!

a) Írja a képek alá, hogy mely szerkezeti mozgások révén jött létre az ott látható forma!

	
<p>1.</p>	<p>2.</p>

2 pont	
--------	--

b) Melyik képhez kapcsolódik az alábbi két fogalom? Írja a képek sorszámát a fogalom után!

Rög:

Redő:

2 pont	
--------	--

c) Mely fogalmakat ismeri fel a meghatározások alapján? Írja a fogalmat a meghatározás utáni pontozott vonalra!

1. Fémeket ipari hasznosításra alkalmas mennyiségben tartalmazó kőzet vagy ásvány.

.....

2. A Föld kőzetburokát felépítő, meghatározott (állandó) összetételű ásványtársulás.

.....

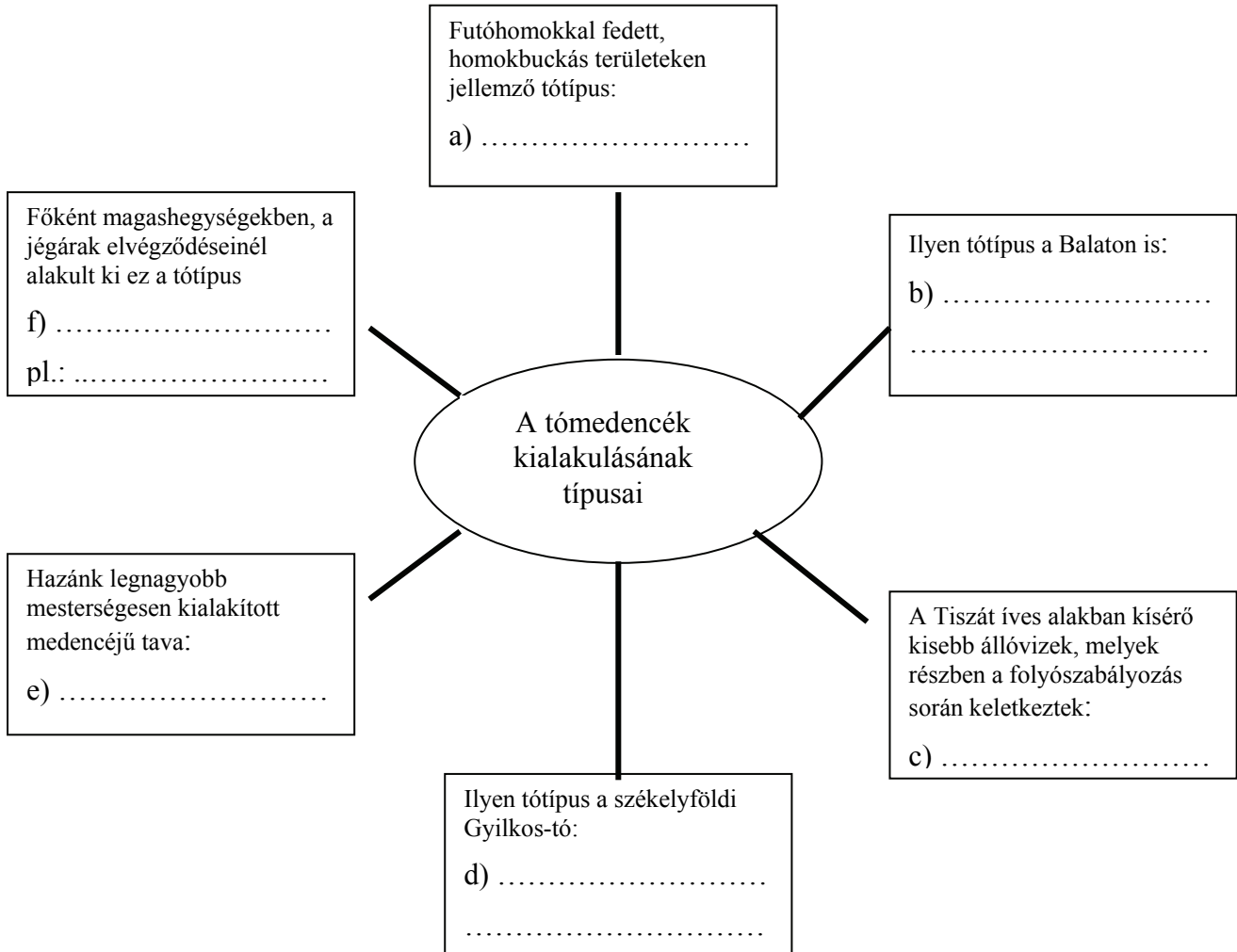
3. Bepárlódó tengeröblökben keletkező, emberi fogyasztásra alkalmas ásvány (kőzet).

.....

3 pont	
--------	--

7 pont	
---------------	--

4. Tanulmányozza a vázlatábrát! Írja be a meghatározások alapján az ábrába a hiányzó kifejezéseket vagy földrajzi neveket!

7 pont	
---------------	--

5. Egészítse ki az összefüggő szövegrészlet hiányos mondatait a táblázatban megadott szókészlet felhasználásával! Az egyes számokkal jelölt helyekre csak egy nagybetűvel jelölt kifejezés írható! Karikázza be a táblázat egyes soraiban a szövegbe illő kifejezés betűjelét!

Olaszország északi felében, a Pó-síkságon korszerű technikával főként 1. termelnek. A terület előnye, hogy Dél-Olaszországgal ellentétben 2. kap csapadékot. A déli tájakon a szárazság mellett a hegyes-völgyes felszínen jellemző 3. is hátráltatja a termelést. Az Appenninek legelőin 4. tenyésztése folyik.

1.	A) citrusféléket	B) búzát és rozst	C) rizst, kukoricát és cukorrépat
2.	A) télen is	B) nyáron is	C) főként tavasszal
3.	A) észak-déli kitettség	B) kis népsűrűség	C) talajerózió
4.	A) sertés és baromfi	B) kecske és juh	C) szarvasmarha

4 pont

6. Hasonlítsa össze a csapadékfajtákat! Egészítse ki a táblázatot!

Szemponatok	harmat	dér	zúzmara
a vízgőz kiválásának hőmérséklete (0 °C-hoz viszonyítva)			
halmazállapot			

Milyen típusú csapadékfajták ezek?.....

Mely jelenséghez kapcsolódik a zúzmaraképződés?

8 pont

7. Olvassa el a rövid leírásokat!

a) Mely éghajlatokra ismert a szövegek alapján? Írja a megfelelő éghajlat nevét a vonalra!

1. „A rövid nyár legmelegebb hónapjának hőmérséklete is 10 °C alatt marad. Az évi csapadékmennyiség nem haladja meg a 300 mm-t, java része nyáron hull le. Az erős, tartós nyári besugárzás hatására az állandóan fagyott talaj felső rétege fölenged. A mélyebb, átfagyott rétegek azonban útját állják a hóolvadék és a csapadékvíz beszívargásának, s a táj ilyenkor végtelen mocsártengerré változik.”

Az éghajlat neve:

2. „A fűfélék elhalt maradványai sok humusszal gazdagítják a talajt, és az eső meg az olvadákvíz nem elegendő a növényi tápanyagok kilúgozásához. Így aztán ezen az éghajlaton képződött a talajok „királya”, (...) amelyet a szárazabb vidékeken gesztenyebarna mezőségi talaj vált föl.”

Az éghajlat neve:

3. „A végtelen folyó menti rónákról rég eltűntek már a babérlombú erdők, s helyüket rizsparcelláknak adták át. A bőven termő, ám sok munkát kívánó rizs táplálja az emberiség egyik nagy hangyabolyát, a kelet-ázsiai alföldek sűrű lakosságát. Kemény munka árán, teraszok kiképzésével a rizsföldeket még a meredek lejtőkre is feltelepítik.”

Az éghajlat neve:

4. „Természetes növénytakarója örökzöld erdő volt; ennek fái és cserjéi – közülük a paratölgy, a sötétzöld ciprus, az ernyő alakú pineafenyő, a babér és a leander a legismertebb – bőrnemű, kemény lombokkal vagy tűlevelekkel védekeznek a nagyobb vízvesztés ellen. Ám az erdőségekből napjainkig vajmi kevés maradt; (...) évezredek erdőirtások nyomát viselik. Letarolt, talajtakarójától megfosztott sziklavidék, rajta legfeljebb satnya, tövises bozót bitorolja immár a délceg faóriások helyét.”

Az éghajlat neve:

(Forrás: *Változik-e éghajlatunk?*, Probáld Ferenc, Gondolat Kiadó, 1981)

4 pont	
--------	--

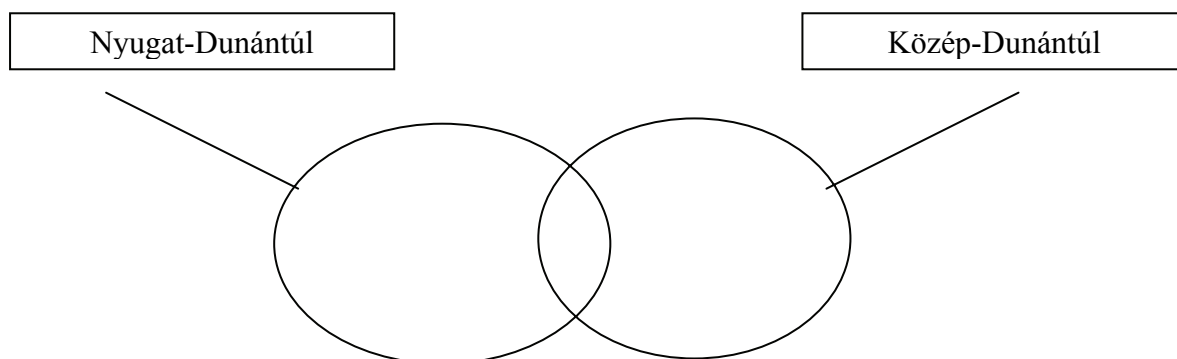
b) Mely országok területén fordulnak elő az egyes éghajlatok? Írja a jellemző ország sorszámát a megfelelő éghajlat neve után a négyzetbe! *Nem tud minden országot elhelyezni.*

1. *Hollandia* 2. *Kína* 3. *Málta* 4. *Kanada* 5. *Ukrajna* 6. *Brazília*

4 pont	
--------	--

8 pont	
---------------	--

8. Egy újságíró riportot ír a Nyugat-Dunántúl és a Közép-Dunántúl régióról. Sok ténytet összegyűjtött már, de azok egy része véletlenül összekeveredett. Segítsen az újságírónak, és rendszerezze a megállapításokat! Írja a megállapítások sorszámait a halmazábra megfelelő helyére!

1. Autóipara fontos gazdasági tényezővé vált.
2. Egykor jelentős alumínium ipara a helyi nyersanyagokra települt.
3. Korábban fontos barnaköszén-bányászata mára fokozatosan leépült.
4. Élelmiszeriparának fontos ágazata a tej- és húsfeldolgozás.
5. Külföldön is ismert gyógyfürdőinek köszönhetően kiemelkedő a gyógyturizmusa.
6. A régióközpont egykor híres sokoldalú textilipara sokat veszített a jelentőségéből.

6 pont	
--------	--

9. A hiányos mondatok Japán természeti és gazdasági jellemzőire vonatkoznak. Keresse ki a szöveg fölött található szókészletből azt a kifejezést, amely a kipontozott helyekre illik! Írja a megfelelő sorszámot a megállapításba, a kipontozott vonalra! *Nem tud minden kifejezést elhelyezni!*

1. exportőr	2. alapanyagok	3. egyenlőtlen
4. óceáni	5. monszun	6. importőr
7. egyenletes	8. szárazföldi	9. fogyasztási cikkek
10. kisparaszti gazdaságok	11. nagybirtokok	12. mediterrán

1. A Japán-szigetek két közetlemez ütközésének következményeként jöttek létre.
2. Az ipar területi elhelyezkedése
3. Éghajlatára a/az hatás jellemző.
4. Japán nyersanyag
5. A japán gazdaság először a/az kivitelére koncentrált.
6. Japán jelentős acél
7. A japán mezőgazdaságban fontos szerepet játszanak a/az

7 pont	
--------	--

10. Olvassa el az alábbi szövegrészletet, majd oldja meg a feladatokat!

- a) Az alábbi szókészlet felhasználásával adja meg a szöveg hiányzó, számokkal jelölt kifejezéseit! *Nem tud minden kifejezést elhelyezni!*

belső munkahelyöv (városközpont), infrastruktúra, City, ott lakó népesség, ott dolgozó népesség, közigazgatás, bolygóvárosok, agglomeráció, megye

1.
2.
3.
4.
5.

5 pont	
--------	--

A történelmi-gazdasági fejlődés sajátosan alakította London városszerkezeti képét. A **1.**-ban/ben, másnéven **2.**-ban/ben, ma elsősorban bankok és üzletházak vannak. E városrészben igen csekély az **3.** Délkeleti peremén áll a híres Tower erőd, az angol történelem neves és véres eseményeinek színhelye. Innen nyugatra a West End a/az **4.** központja, mert itt van a királyi palota, a parlament, a minisztériumok és számos kormányzati, politikai intézmény. De a West End az arany- és ékszerkereskedelem, a színházak, mozik, szórakozó- és mulatóhelyek, szállodák negyede is néhány híres parkkal. A város keleti felén terjeszkedik a barátságatlan, sok helyen elhanyagolt külsejű East End, mely a kikötőknek és az ipari üzemeknek otthont adó városrész. Ezeket a belső városnegyedeket széles sávban veszik körül az itt-ott kertés jellegű elővárosok. Még távolabb, a Citytől már 30-50 km távolságra az egyre gyarapodó népességű alvó- és bolygóvárosok következnek. Ezekkel együtt a londoni **5.** már akkora, mint Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok megye együtt.

- b) Adja meg a megfelelő szakkifejezéssel annak a városszerkezeti övnek a nevét, amelynek leírását a szöveg folyamatos vonallal aláhúzott mondatában olvashatja!

.....

1 pont	
--------	--

6 pont	
---------------	--

11. Oldja meg az ábrákhoz kapcsolódó feladatokat!

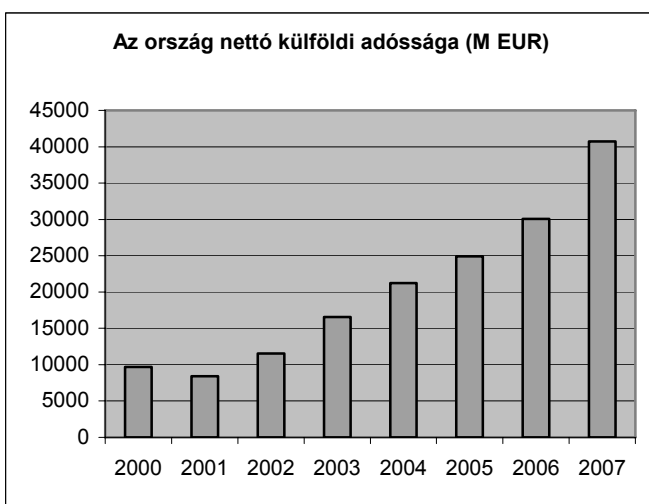
a) Alkosson a szókészletből egy logikai sort a fogalmak sorszámanak a beírásával!

1. adósság	2. eladósodás
3. hitel	4. költségvetési hiány
5. újabb hitelek	

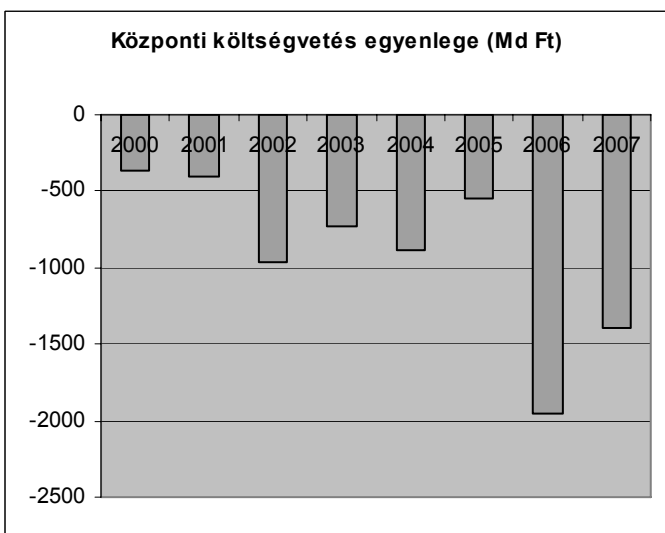
4 pont

b) Mely folyamatra ismer a diagram alapján? Írja az a) feladatrészben szereplő fogalmak közül a megfelelő sorszámat a négyzetbe!

1 pont

c) Mely fogalomra ismer a diagram alapján? Írja az a) feladatrészben szereplő fogalmak közül a megfelelő sorszámat a négyzetbe!

1 pont

6 pont

12. Döntse el, hogy igazak vagy hamisak az alábbi megállapítások! Írjon I betűt az igaz, és H betűt a hamis megállapítás sorszámára elé!

- 1. A savas csapadék közvetlenül a szennyező forrás környezetében okoz károkat.
- 2. A légkör elsavasodásáért elsősorban az energiaipar és a vegyipar a felelős.
- 3. Európában a savas csapadék legerőteljesebben a vékony talajréteggel borított mediterrán tájakat veszélyezteti.
- 4. A savas csapadék kialakulásában a légkörbe jutó kén- és nitrogén-vegyületeknek van a legfontosabb szerepük.
- 5. A savas csapadék a növényzetet, a talajt és a felszíni vizeket egyaránt károsítja.

5 pont	
---------------	--

<i>A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám:</i>	<i>75 pont</i>	
---	----------------	--

<i>A feladatlappal elérhető összes pontszám:</i>	<i>100 pont</i>	
---	------------------------	--

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor		25	
II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor	1.	6	
	2.	5	
	3.	7	
	4.	7	
	5.	4	
	6.	8	
	7.	8	
	8.	6	
	9.	7	
	10.	6	
	11.	6	
	12.	5	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma:		100	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
(I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor) Írásbeli vizsgarész pontszáma		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: